

R.2

Leger

A

Abilitads da basa

1. Las scolaras ed ils scolars disponan da las abilitads da basa dal leger. Els san activar ed engrondir lur stgazi da plets receptiv per chapir pli spert il legi.

renviaments

R.2.A.1

Las scolaras ed ils scolars ...

1

- a » san identifitgar simpels maletgs da plets or da lur vita da mintgadi (p. ex. Migros, Coop, Volg, Coca Cola).
 » san reconuscher singuls bustabs (p. ex. da lur agen num).
 » sviluppan interess per cudeschs da maletgs.

- b » san colliar bustabs cun suns sco era cumbinar bustabs tar silbas e furmar plets curts ed enconuscents.
 » san leger plaunet curtas frasas.

- c » san leger curts texts famigliars tant dad aut, sco era cun muventar ils lefs u da bass.
 » san identifitgar immediat plets famigliars.

- d » san identifitgar immediat morfems fitg frequents (p. ex. dis-, pre- sco prefixs).

2

- e » san sminar tge che suonda sco proxim quai che pertutga cuntegn e grammatica.

- f » san preleger in curt text exercità a moda fluenta.
 » san identifitgar immediat plets respectivamain maletgs da plets enconuscents (activar stgazi da plets receptiv).

- g » han in tempo da leger che serva a chapir il text.

3

- h » san preleger in text exercità a moda fluenta e chapibla e cun intunaziun adattada.
 » chapeschan plets e formulaziuns en differents texts, als attribuir a registers da lingua (p. ex. lingua dal fatg) ed uschia differenziar lur stgazi da plets receptiv.

R.2

B

Leger

Chapir texts da diever

1. Las scolaras ed ils scolars san prender ora infurmaziuns da texts da diever.

renviaments

R.2.B.1

Las scolaras ed ils scolars ...

1

a	» san leger e chapeschan simpels pictograms da lur vita da mintgadi. » chapeschan simpels fatgs ed instrucziuns visualisads en maletgs. » san raquintar tge ch'els han vis ed emprendì en las medias (p. ex. emissiun d'uffants, film, gieù per imprendì).	
b	» chapeschan frasas curtas tar ina tematica cun sustegn da maletgs u cun agid. » san leger e chapeschan plets impurtants dal tema tractà.	
c	» san metter en relaziun maletgs e text en texts da diever che cuntegnan maletgs. » disponan d'avunda perseveranza per chattar infurmaziuns en texts bain structurads davart temas ch'als interesseschan. » chapeschan en general in simpel text da diever cun agid da dumondas intenziunadas e san prender ora infurmaziuns impurtantas.	
d	» san cun instrucziun scuvrir la biblioteca sco lieu per procurar lectura ed infurmaziun. » san prender ora infurmaziuns essenzialas ed explicitas da curts texts da diever survesaivels, structurads (p. ex. cun titels ed alineas) ed illustrads.	

2

e	» san survegnir ina survista da texts da diever survesaivels che cuntegnan fotografias ed illustraziuns. » san nizzegiar maletgs per chapir il text. » san activar l'atgna presavida e l'aspectativa dal lectur cun agid dad atgnas dumondas e dumondas dadas. » san marcar cun agid en curts texts da diever quai che n'è betg cler e quai ch'è impurtant.	DR.2.B.1.a
DR.2.B.1.b
DR.2.B.1.c
DR.2.B.1.d
f	» san identifitgar la structura d'in text e chattar infurmaziuns explicitas. » chapeschan globalmain in text pli curt e structurà a moda survesaivla era sch'els na chapeschan betg singuls plets. » san cun agid da dumondas intenziunadas eruir infurmaziuns implicitas, ma evidentas e metter en relaziun maletgs e text. » san cun dumondas eruir la muntada da plets nunenconuschents u chapir cun instrucziun singuls plets cun meds auxiliars adattads (p. ex. vocabulari, cudesch da diever, internet) per uschia engrondir lur stgazi da plets. » chapeschan texts da diever adattads a lur vegliadetgna.	DR.2.B.1.b
DR.2.B.1.c
LE2GR.2.B.1.b
LE2GR.2.B.1.c
g	» san cun agid prender ora infurmaziuns da graficas survesaivlas, diagrams e tabellas. » san procurar per texts da diever entaifer ina retschertga (p. ex. en l'internet, en la biblioteca) e nizzegiar cun agid da dumondas directivas quellas infurmaziuns per ulteriuras lavurs (p. ex. referat). » san lavurar cun infurmaziuns da differentes texts da diever (p. ex. crear mind-maps, glistas da chavazzins, radi da dumbers).	

		renviaments	
3	h	» san nizzegiar la purschida d'ina biblioteca e dumandar independentamain per sustegn, sch'i fa da basegn (p. ex. per la tscherna da professiun). » san prender ora infurmaziuns essenzialas da texts da diever senza fil cotschen per engrondir lur savida enaquella ch'els mettan era en relaziun text e maletgs (p. ex. artitgel da l'internet, instrucziun). » chapeschan in text structurà a moda survesaivla globalmain e san colliar elements centrals dal cuntegn cun l'agen mund (p. ex. artitgel d'ina revista da giuvenils). » san s'orientar en texts pli lungs senza fil cotschen. » san eruir la muntada da plets nunenconuschents or dal context dal text cun sustegn u cun meds auxiliars adattads (p. ex. vocabulari, cudesch da diever, internet) e san uschia cumpletar lur stgazi da plets receptiv. » san lavurar cun infurmaziuns da differents texts da diever (p. ex. glista da chavazzins, mind-map, radi da dumbers). » chapeschan texts pli complexs adattads a lur vegliadetgna.	DR.2.B.1.e LE2GR.2.B.1.e
	i	» san furmar ina atgna opiniun davart constataziuns e valurs or da texts e la preschentar. » san metter en dumonda texts da diever cunzunt or da l'internet pertutgant lur confidenza.	

R.2

C

Leger

Chapir texts litterars

1. Las scholaras ed ils scholars san leger e chapir texts litterars.		renviaments
R.2.C.1 Las scholaras ed ils scholars ...		
1	a	» vesan en in maletg ina situaziun (p. ex. figura, acziun, istorgia pussaivla). » san s'imaginar respectivamain raquintar en in discurs in'istorgia or da maletgs mess in suenter l'auter (p. ex. cudesch da maletgs).
	b	» san suandar istorgias raquintadas u prelegidas e chapir il fil cotschen (p. ex. pitschna istorgia, cudesch da maletgs, verset, verset per trair la sort). » san colliar il fil cotschen d'ina istorgia cun maletgs correspondents.
	c	» chapeschan en curts texts cun agid da dumondas acziuns e tratgs spezifics tipics da figuras. » san s'imaginar cun instrucziuns acziuns centralas, lieus e figuras en curtas istorgias e las colliar cun l'agen mund. » san engrondir lur stgazi da plets receptiv cun drizzar cun agid lur atenziun sin plets e formulaziuns spezifics. » san resentir la biblioteca sco lieu cun ina ritga purschida da leger e san cun instrucziun elegir cudeschs auditivs ed autras medias.
	d	» san mussar lur chapientscha da text cun al preleger a moda adattada (p. ex. differenziar singulas figuras entras la vusch).
2	e	» san elegir audiocudeschs ed autras medias per l'atgna lectura cun sustegn da covers, texts sin il viertgel, illustraziuns ed extracts da texts. » resentan cun sustegn (p. ex. persuna d'instrucziun, audiocudesch) l'atmosfera d'in text (p. ex. tensiun en in crimi).
	f	» san sfegliar en differents cudeschs per elegir in cudesch (p. ex. leger l'entschatta u la fin). » san sa metter en la situaziun da las figuras, chapir cun sustegn lur acziuns sco era lur intenziuns e motivs ed als colliar cun l'agen mund. » san cun sustegn s'orientar en ina biblioteca e nizzegiar lur purschida. » san formular il patratg central en poesias elegidas cun sustegn. » san mussar lur chapientscha da text cun preleger in text a moda adattada uschia che la differenza tranter passaschas narrativ-descriptivas ed il discurs da figuras vegn visibla.
	g	» san cun sustegn eruir tratgs spezifics tipics (p. ex. gist/malgist) ed intenziuns da las figuras era sche quellas n'èn betg menziunadas explicitamain.
3	h	» san nizzegiar la purschida d'ina biblioteca e sch'i fa da basegn procurar independentamain per sustegn. » san descriver tge ch'els legian gugent ed uschia elegir e leger cudeschs tenor l'agen interess. » chapeschan infurmaziuns implicitas or d'istorgias cun sustegn en spezial intenziuns e tratgs spezifics da figuras. » san formular il patratg d'ina poesia ch'è per els central. » san differenziar lur stgazi da plets cun agid da l'atgna lectura. » san mussar lur chapientscha da text cun preleger in text a moda adattada uschia che las differentas atmosferas pon vegnir recepidas.
	i	» san formular in'atgna opiniun tar in text legi e la motivar. » san eruir e declerar tratgs spezifics, l'atmosfera ed intenziuns da figuras, era sche quels na vegnan betg numnads explicitamain.

R.2

Leger

D

Reflexiun davart il cumportament da leger

1. Las scholaras ed ils scholars san reflectar lur cumportament ed interess da leger.		renviaments
R.2.D.1 Las scholaras ed ils scholars ...		
1		
	a » san cun instrucziun e cun agid da dumondas intenziunadas sa barattar cun auters davart la lectura. » san cun agid da dumondas intenziunadas sa barattar davart lur interess da leger e san uschia reflectar lur lectura elegida.	
2	b » san dar resuns in a l'auter quant bain ch'els (pre)legian, cun instrucziun ed agids adattads da giuditgar.	
	c » san cun instrucziun reflectar davart las strategias da leger ch'els han duvrà (p. ex. avair la survista, marcar, notizia a l'ur). » san cun instrucziun reflectar co ch'els han chapì in text e sa barattar davart lur chapientscha da text. » san descriver sut tge cundiziuns ch'els legian in cudesch e co ch'els san s'aprofundar en il leger. » san descriver co ch'il leger als enritgescha era ordvart il temp d'instrucziun e co che quai schlargia lur orizzont.	LE2GR.2.B.1.a
3	d » san cun agid da dumondas descriver co ch'els han applitgà ina strategia da leger enconuschenta e co ch'els la san megliar. » san descriver cun agid da dumondas pertge ch'igl ha dà problems da chapir il text e tge conclusiuns ch'els tiran or da quai. » san sa barattar davart ils interess da leger ch'els han e san argumentar lur schelta da lectura.	
	e » san explitgar pertge ch'els han elegì quella strategia da leger. » san reflectar nua ch'igl ha dà problems da chapir il text e co ch'els savessan adattar lur strategia da leger. » san reflectar co ch'els han chapì in text e tge infurmaziuns ch'èn spezialmain relevantas per lur finamira da leger (p. ex infurmaziuns per ina preschentaziun). » san argumentar co ch'els han chapì in text cun sa referir directamain al text ed uschia sa barattar independentamain cun auters davart il legi.	LE2GR.2.B.1.d